

NATURVERNFORBUNDET I HEDMARK

fylkeslag av Norges Naturvernforbund
Pb. 139, 2301 Hamar

Fylkesmannen i Hedmark
MILJØVERNAVDELINGEN
Boks 4034
2306 Hamar

Tangen 9.mars 2006

Høring- Forvaltningsplan for rovvilt i region 5 Hedmark

Norges Naturvernforbunds fylkeslag i Hedmark ønsker å komme med følgende innspill til høringsutkastet.

Vi gjør oppmerksom på at det innen fristen 1.april kommer en egen uttalelse fra Naturvernforbundet om forvaltning av ulv.

1. Innledning

Vi syntes at innledningen til planen er god og at den i hovedsak tar opp i seg Stortingets mål og formuleringer kan bli et godt redskap for forvaltningen av rovdyr i Hedmark.

Et viktig mål er å bygge opp folks naturglede og naturforståelse - der også rovdyras berettigelse blir vektlagt. Informasjon om de forskjellige artenes biologi, spor og sportegn vil være gunstig i så måte. Slik informasjon vil virke konfliktdempende og bidra til å "alminneliggjøre" rovdyra på linje med andre arter. Rovdyra er viktige aktører innenfor et biologisk mangfold, et mangfold og et samspill mellom arter som forskningen ennå ikke har full innsikt i.

Vi ønsker at formålsparagrafen i forvaltningsforskriften av 18.03.05 blir gjengitt som sitat:

"§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

Et slikt sitat vil presist formulere hovedformålet med forvaltningen, nemlig bærekraftig forvaltning av rovviltet, og innenfor den rammen skal det tas hensyn til næringsinteresser og andre samfunnsinteresser.

2. Nasjonal politikk for forvaltning av rovdyr

Vi mener at planen ikke viderefører lojaliteten til Stortingets føringer når det gjentatte ganger understrekes behov for ytterligere presisering. Et eksempel på klare formuleringer fra Stortinget er at "grenseflokker" ikke skal telle med i de norske bestandsregistreringene.

Vi skulle ønske at planen langt tydeligere fremhevet at de nasjonalt vedtatte bestandstallene er minimumstall relatert til ynglinger og familiegrupper/ynglinger, og at tallene er gjennomsnittstall basert på minimum tre års tellinger.

For å nå de mål som er satt for den nasjonale rovviltpolitikken er det viktig at rovdirene gis store nok leveområder slik at bestandsmålene til en hver tid er opprettholdt. Det er dessuten viktig at leveområdene er definert ut fra hva som er økologisk optimalt. En geografisk differensiering av leveområdene må dessuten bygge på et prinsipp om et lavest mulig konfliktnivå med beitenæringen. For små leveområder kan gi en urimelig stor belastning for beitenæringen innenfor området.

4. Hovedutfordringer for Hedmark

Vi er overrasket over at nemnda ser det som sin oppgave å drive med bestandsregistreringer. Det er ikke nemnda sine oppgaver, verken å registrere, eller å så tvil om de tall som presenteres av det nasjonale overvåkingsprogrammet. Nasjonalt overvåkingsprogram er i henhold til forskrift om rovviltforvaltning det nemnda har å forholde seg til når det gjelder bestandsregistreringer. Det har både Stortinget og regjering vedtatt. Det er viktig at nemnda slutter opp om dette for å unngå å skape unødig usikkerhet og uforutsigbarhet for partene. Nemnda kan også oppfordre folk til å melde fra til SNO om spor og spor tegn fra rovvilt.

Vi foreslår at det kommer inn mer forutsigbare tiltak for natur- og miljøinteresser som et eget punkt sammen med berørte husdyr- og tamreineiere.

Vi er glad for at nemnda har lagt så vidt stort vekt på informasjonsbehovet og foreventer at nemnda setter av økonomiske midler til å gjennomføre dette.

6. Strategier for forvaltning

Hver rovviltart har sine egenskaper og sin biologi. Det er viktig å ha kjennskap til og ta hensyn til dette for å oppnå bestandsmålsettingene og sikre en forutsigbar og ansvarlig forvaltning. Vi er derfor glad for at planen inneholder kart som viser artenes utbredelse og naturlige spredning ut fra deres biologiske adferdsmønster. En slik kunnskap er viktig som grunnlag for vurderingene og konklusjonene i planen.

Planen må legge opp til et til bestandsnivå for hver art som garanterer den fastsatte målsetting **som et minimum**, ikke et maksimum. Stortinget vedtok en forvaltning som legger opp til minimumsmålsettinger. Det er ikke ulovlig å ha bestander over disse.

Når det gjelder bestandsregistrering så er vi fornøyd med at registreringer som gjennomføres av lokale medarbeidere skal kvalitetssikres av faglig kompetente og anerkjente instanser.

En slik differensiering som foreslås tar ikke utgangspunkt i dyrenes adferd, behov og biologi.

Vi undres oss over hva som ligger i begrepet "lav terskel" og hvem som i så fall bestemmer terskelens høyde. En må akseptere at rovdirene vil bevege seg også utenfor sonen. Det må gjøres samme grundige og faglige vurdering for uttak av rovdyr uansett hvor de måtte befinne seg. Nemnda har forvaltningsansvar for hele Hedmark og alle rovdyr uansett hvor de til en hver tid befinner seg. Om f.eks ei ulvealfatispe som holder god "styring" på flokken sin, skulle bevege seg inn i en såkalt "blåsone", vil det være uklokt og i strid med Stortingets føringer og ha en "lavere terskel" for uttak i dette tilfelle.

I punktet om forebyggende tiltak savner vi omtale av gjeting, bruk av vokterhund og noe om senere slipp av sau i utmark på våren/forsommeren som et forebyggende tiltak.

Forebyggende tiltak og konfliktdempende tiltak burde i det hele tatt stått langt mer sentralt i planen og i nemndas arbeid fordi det utgjør en viktig del av forvaltningsplanen. Det er avgjørende at nemnda får fram gode tiltak med god effekt. Det kan bare skje gjennom utprøving av en rekke forbyggende tiltak og at det tilføres midler til de tiltak og de deler i regionen hvor tiltakene har størst effekt. Her mener vi forvaltningsplanen ikke går langt nok og er altfor lite offensiv i forhold til forebyggende tiltak og hvordan disse kan iverksettes.

Uttak og avlivning av rovdyr er verken et forebyggende eller et konfliktdempende tiltak. Planen må inneholde tiltak mot illegal avlivning.

Det må lages mål og handlingsplan for konfliktdempende og opplysende tiltak i forhold til frykt/farlighet, naturopplevelser/naturglede med rovvilt i naturen og stimulering til lokale/regionale tiltak. Det må utvikles avfallsrutiner i områder med bjørn og spres informasjon om dette..

Vi foreslår at det taes inn et punkt som siker noe **om rovviltets positive betydning for biologisk mangfold og naturopplevelser**. Vi mener at nemnda må sette av midler til prosjekter som eksempelvis ”Prosjekt Rovviltkunnskap” om er et regionalt prosjekt med gode resultater.

Det bør stimuleres til utvikling av informasjons-/besøkssentra på regional basis der det kan være utstillinger og konferanser og tilbys guidede turer ut i ”rovviltland” for å lære om sportegn og økologi. Eksistens av rovvilt kan gi grunnlag for ny næringsvirksomhet (f.eks. kombinert med servering av lokalt foredlet mat). Rovvilt i naturen kan være positivt i merkevareoppbygging og som markedsfortrinn for økt turisme o.l.

7. Frivillig erstatningsordning

Tamreinnæringa er viktig i den sørsamiske kultur. Vi mener at den svenske erstatningsordningen for tap av tamrein til rovvilt er svært god. Det er den samme modellen som et bredt og stort flertall i Stortinget har vedtatt som ny erstatningsordning for tamrein og sau. Vi mener den ordningen vil styrke tamreinnæringas bærekraftighet og den sørsamiske kultur. Siden samene i Sverige og mange i Norge er positive til ordningen, ønsker vi at den kan tilbys norske tamreinutøvere som en alternativ og frivillig ordning.

8. Kunnskapsbehov

Her ser vi igjen at nemnda ser det som sin oppgave og gjennomføre/finansiere bestandsregistrering, og vi gjentar at ansvar for dette ligger til det Nasjonale overvåkningsprogrammet.

9. Rovviltnemndas overordnede politiske signaler

Når nemnda sier de vil bruke 5-10 år for å nå bestandsmålene som Stortinget har satt opp, kan det virke som de har en skjult agenda der de prøver å forskyve eller motvirke Stortingets målsetting. Det er ikke gitt noen forklaring eller dokumentasjon på dette.

Vi foreslår at dette punktet tas ut. Det virker konfliktfremmende særlig når nemnda i tillegg signaliserer en ny runde om grenseflokkene av ulv hvor Stortinget så klart har presisert at skal ligge **utenfor** de nasjonale bestandsmålene.

Forvaltningssamarbeid med Sverige bør heller ikke omtales i planen da dette ligger langt utenfor nemndas mandat.

10. Oppsummering

Vi synes nemnda skal fortsette arbeidet med konfliktdempende tiltak og ha fokus på sitt viktige delegerte ansvar for å bevare rovviltet og de nasjonale og internasjonale avtaler i Hedmark.

Til slutt ønsker vi å konkretisere det vi har sagt om bestandsmål og økologi i forhold til den enkelte rovdyrbestand:

Bjørn

For å nå målsettingen om 3 årlige ynglinger, må det være et sterkere vern i områder der binner har hjemmeområder og der de biologisk sett kan ha det i løpet av de neste 10 åra. Ynglende binner som lever på grensa, må ikke telles med i den norske bestandsmålsettingen. Det må tas hensyn til bjørnens spredningsmønster som medfører en kjønnsfordeling ca. 15% – 85% (hun/han) i utkanten av bestanden.. Det er derfor umulig å ha noen differensiering av leveområder for bjørn i Hedmark om en skal forvalte i tråd med Stortingets vedtak.

Jerv

Målsettingen om 5 ynglinger er nådd. Det er logisk å legge opp til ynglinger i områdene nord i fylket og i områder som grenser til fjellområder i Oppland. Vandrende jerv må kunne opptre over nordre halvdel i fylket. Jerv i Hedmark er veldig viktig for genetisk utveksling/sammenhengende bestander nord-sør i Norge og videre til Sverige. Vi tilrår et noe større geografisk ynglingsområder for jerv i tråd med dagens utbredelse.

Gaupe

Målsettingen på 10 ynglinger per år er ikke nådd. Det er viktig å oppnå økning av bestanden i regionen og i naboregioner. Gaupe er en arealkrevende art, og med 10 ynglinger vil gaupa være spredt i hele regionen bortsett fra i tamreinområder og i de høyest beliggende fjellområdene.

Høringsuttalelsen er behandlet av styremedlemmene i Naturvernforbundet i Hedmark.

Vennlig hilsen

For styret i Naturvernforbundet i Hedmark

Bjørg-Karin Ringen

Oddvar Olsen

Kopi: Fylkesmannen i Oppland, Akershus, Sør-Trøndelag